

קיומין דעלמא, וכלהו נפקי מגוה. דבר אחר ה' בחכמה יסד ארץ, עלמא עלאה לא אתברי אלא מגו חכמה.

ועלמא תתאה לא אתברי אלא מגו חכמה תתאה. וכלהו נפקן מגו חכמה עלאה ומגו חכמה תתאה. פונן שמים בתבונה. פונן, מאי כונן. אלא, פונן כל יומא ויומא ולא פסיק, ולא אתתקן בזמנא חדא, אלא בכל יומא ויומא אתקין ליה.

והיינו רזא דכתיב, (איוב טו) ושמים לא זכו

בעיניו. וכי סלקא דעתך, דגריעותא איהו משמים, אלא חשיבו משמים איהו, בגין חביבו ורעו סגיא, דקודשא בריך הוא רעי בהו, וחביבותיהו לגביה. דהא אף על גב דאיהו מתקין לון כל יומא ויומא, לא דמי בעינאי דאינון מתתקנן פדקא יאות. בגין דרחימותא דלהון לגביה, ורעותיה לאנהרא לון תדיר בלא פסיקו. דהא עלמא דאתי אפיק נהורין זהירין כל יומא ויומא תדיר בלא פסיקו, בגין לאנהרא לון תדיר. ועל דא לא זכו בעיניו. לא זכו בלחודוי לא כתיב, אלא לא זכו בעיניו. ובגין כן, פונן שמים בתבונה.

מאן שמים. דא הוא רזא דאבהן, ורזא דאבהן דא הוא יעקב דאיהו כללא דלהון. בגין דיעקב תושבחתא דאבהן איהו, ואיהו קיימא לאנהרא על עלמא.

ובגין דאיהו אסתלק גו עלמא דאתי, נפק מניה ענפא חדא שפירא בחיזו, וכל נהורין מיניה נפקין. וכל שבועא ומשח רבו לאנהרא לארעא, ומאן איהו. דא יוסף הצדיק, דאיהו יחיב שבועא לכל עלמא, ועלמא מניה אתון. ובגין כן, קדשא בריך

בחכמה עומדים כל הקיומים של העולם, וכלם יוצאים מתוכה.

דבר אחר ה' בחכמה יסד ארץ - העולם העליון לא נברא אלא מתוך החכמה, והעולם התחתון לא נברא אלא מתוך החכמה התחתונה, וכלם יוצאים מתוך החכמה העליונה ומתוך החכמה התחתונה. פונן שמים בתבונה. פונן, מה זה כונן? אלא כונן כל יום ויום ולא פוסק, ולא נתקן בזמן אחד, אלא בכל יום ויום מתקין אותו.

והיינו סוד הפתוב (איוב טו) ושמים לא זכו בעיניו. וכי תעלה על דעתך שהחסרון הוא משמים? אלא חשיבות השמים היא משום החביבות ורצון רב שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם וחביבותם אצלו, שהרי אף על גב שהוא מתקין אותם בכל יום ויום, אין דומה בעיניו שהם מתקנים פראוי, משום שאהבתם אצלו, ורצונו להאיר להם תמיד בלי הפסק, שהרי העולם הבא מוציא אורות זוהרים כל יום ויום תמיד בלי הפסק, כדי להאיר להם תמיד, ועל כן לא זכו בעיניו. לא זכו לבדו לא כתוב, אלא לא זכו בעיניו, ומשום כך כונן שמים בתבונה. מי השמים? זה הסוד של האבות, והסוד של האבות זהו יעקב, שהוא הפללות שלהם, משום שיעקב הוא הבחיר שבאבות, והוא עומד להאיר על העולם.

ומשום שהוא הסתלק לתוך העולם הבא, יצא ממנו ענף אחד יפה למראה, וכל האורות יוצאים ממנו וכל השבע ושמן המשחה להאיר לארץ, ומי הוא? זה יוסף הצדיק, שהוא נותן

שבע לכל העולם, והעולם גזון ממנו. ומשום כך, כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא בעולם, הכל הוא בסוד עליון, והכל פראוי.

ביתים בא רבי אלעזר. פיון שראה אותם, אמר, ודאי שהשכינה פאן. אמר להם, במה עסקתם? אמרו לו את כל המעשה. אמר, ודאי שיפה אמר, אבל אותם ששים הנשימות, ודאי שששים נשימות הן של חיים, בין למעלה בין למטה. מפאן והלאה יש ששים נשימות אחרות שהן פלן מצד המות, ודרגת המות עליהן, ונקראות פרדמה, וכלן טעם המות.

וכשם כך דוד המלך הוא היה נדבק לאותם ששים הנשימות של חיים, ומשם והלאה לא ישן כלל. זהו שכתוב (תהלים קלב) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה. ועל כן יפה אמר, כדי שיקום דוד חי, בצד של החי, ולא בצד המות. פלם ישבו והשתדלו בתורה והתחברו יחד.

פתח רבי אלעזר ואמר, (שם פח) ה' אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך. בא ראה, דוד המלך היה קם בחצות הלילה ומשתדל בתורה בשירים ותשבחות לשמחת המלך והגבירה, וזו היתה שמחת האמונה בארץ, משום שהיה השבח של האמונה שנראה בארץ.

שהרי למעלה פותחים בשמחה שירה, כמה מלאכים עליונים בכמה מינים שמשבחים בלילה בכל הצדדים. כמו כן למטה בארץ, מי שמשבח את הקדוש ברוך הוא בארץ בלילה, בו חפץ הקדוש ברוך הוא, וכל אותם המלאכים הקדושים שמשבחים את הקדוש ברוך הוא, פלם מקשיבים לאותו שמשבח אותו

הוא כל מה דעבד בעלמא, פלא איהו ברזא עלאה, וכלא כדקא חזי.

אדהכי אתא רבי אלעזר, פיון דחמא לון אמר, ודאי שכונתא הכא. אמר להון במאי עסקיתו. אמרו ליה (דף ח ע"ב) פל עובדא. אמר, ודאי שפיר קאמר. אבל אינון שתין נשמי, ודאי שתין נשמי אינון דחיין, בין לעילא בין לתתא. מפאן ולהלאה, איפא שתין נשמין אחרנין, דאינון פלהו מסטרא דמותא, ודרגא דמותא עלייהו, ואקרון דורמיטא, וכלהו טעמא דמותא.

ובגין כך דוד מלפא הוה איהו מתדבק באינון שתין נשמין דחיין, ומתמן ולהלאה לא נאים פלל. הדא הוא דכתיב, (תהלים קלב) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה. ועל דא שפיר קאמר, בגין דיקום דוד חי, בסטרא דחי ולא בסטרא דמותא. יתבו כלהו ואשתדלו באורייתא ואתחברו כחדא.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים פח) ה' אלקי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך. תא חזי, דוד מלפא הוה קם בפלגות ליליא, ואשתדל באורייתא בשירין ותושבחון, לחדוה דמלפא ומטרוניתא. ודא הוה חדוה דמהימנותא בארעא. בגין דהאי איהו שבחא דמהימנותא דאתחזי בארעא.

דהא לעילא פתחי בחדוה שירתא כמה מלאכין עלאין, בכמה זינין דקא משבחון בליליא בכל סטריין. פהאי גוונא לתתא בארעא, מאן דמשבח ליה לקודשא בריך הוא בארעא בליליא, רעי ביה (געי) קדשא בריך הוא. וכל אינון מלאכין קדישין דקא משבחון ליה לקדשא בריך הוא, פלהו צייתין לההוא דקא משבח ליה בליליא